

Η ΑΚΡΟΠΟΛΗ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ο ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΜΝΗΜΕΙΑ
ΤΗΣ ΑΚΡΟΠΟΛΗΣ

Η **Ακρόπολη Αθηνών** είναι βραχώδης λόφος ύψους 157 μ. από την επιφάνεια της θάλασσας και 70 μ. περίπου από το επίπεδο της πόλεως των Αθηνών. Η **κορυφή του έχει σχήμα τραπεζοειδές μήκους 300 μ. και μέγιστου πλάτους 150 μ.** Ο λόφος είναι απρόσιτος απ' όλες τις πλευρές εκτός της δυτικής, όπου και βρίσκεται η οχυρή είσοδος, η διακοσμημένη με τα λαμπρά **Προπύλαια**.

Διαπιστώθηκε ότι ο λόφος ήταν κατοικημένος από την 3η χιλιετία π.Χ.. Εκεί υπήρχε συνοικισμός καθώς επρόκειτο για **φυσικό οχυρό**, με πρόσβαση μόνο από τη δυτική πλευρά, ενώ η επάνω επιφάνεια του λόφου ήταν αρκετά πλατιά ώστε να μπορεί να κατοικηθεί, στις πλαγιές υπήρχαν υδάτινες πηγές.

Ο Θουκυδίδης μάλιστα γράφει
ότι «ή Ἀκρόπολις ή νῦν οὔσα
πόλις ἦν» (2.15.3). Το μέγαρο
του τοπικού άρχοντα
βρισκόταν στη θέση όπου
πολλούς αιώνες αργότερα
χτίστηκε το **Ερέχθειο**. Συν τω
χρόνῳ ο άρχοντας του
συνοικισμού της Ακρόπολης
απέκτησε μεγάλη δύναμη και
κάποια στιγμή ένωσε υπό την
εξουσία του με ειρηνικό τρόπο
ολόκληρη την Αττική με
εξαίρεση την Ελευσίνα.

Η παράδοση λέει ότι ο άρχοντας που ένωσε τους συνοικισμούς της Αττικής ήταν ο **Θησέας**. Το γεγονός αυτό τοποθετείται στο δεύτερο ήμισυ της δεύτερης προ Χριστού χιλιετίας. Ο κίνδυνος εχθρικών επιδρομών ανάγκασε τον ηγεμόνα αυτό να οχυρώσει την Ακρόπολη με ένα τείχος από μεγάλες πέτρες, το γνωστό αργότερα ως **Κυκλώπειο Τείχος**.

Ο θεσμός της κληρονομικής μοναρχίας καταργήθηκε μετά την αποτυχημένη εισβολή των **ΔΩΡΕΩΝ** (11ος αιώνας). Η τάξη των γαιοκτημόνων αναλαμβάνει την εξουσία και επικρατεί το αριστοκρατικό πολίτευμα. Η Ακρόπολη παύει να είναι διοικητικό κέντρο. Η διοίκηση ασκείται από την κάτω πόλη, **το άστυ**. Ο λόφος της Ακρόπολης χρησιμοποιείται πλέον ως **χώρος θρησκευτικών τελετών**, αν και έως τον 4ο αιώνα αποκαλείται «πόλις».

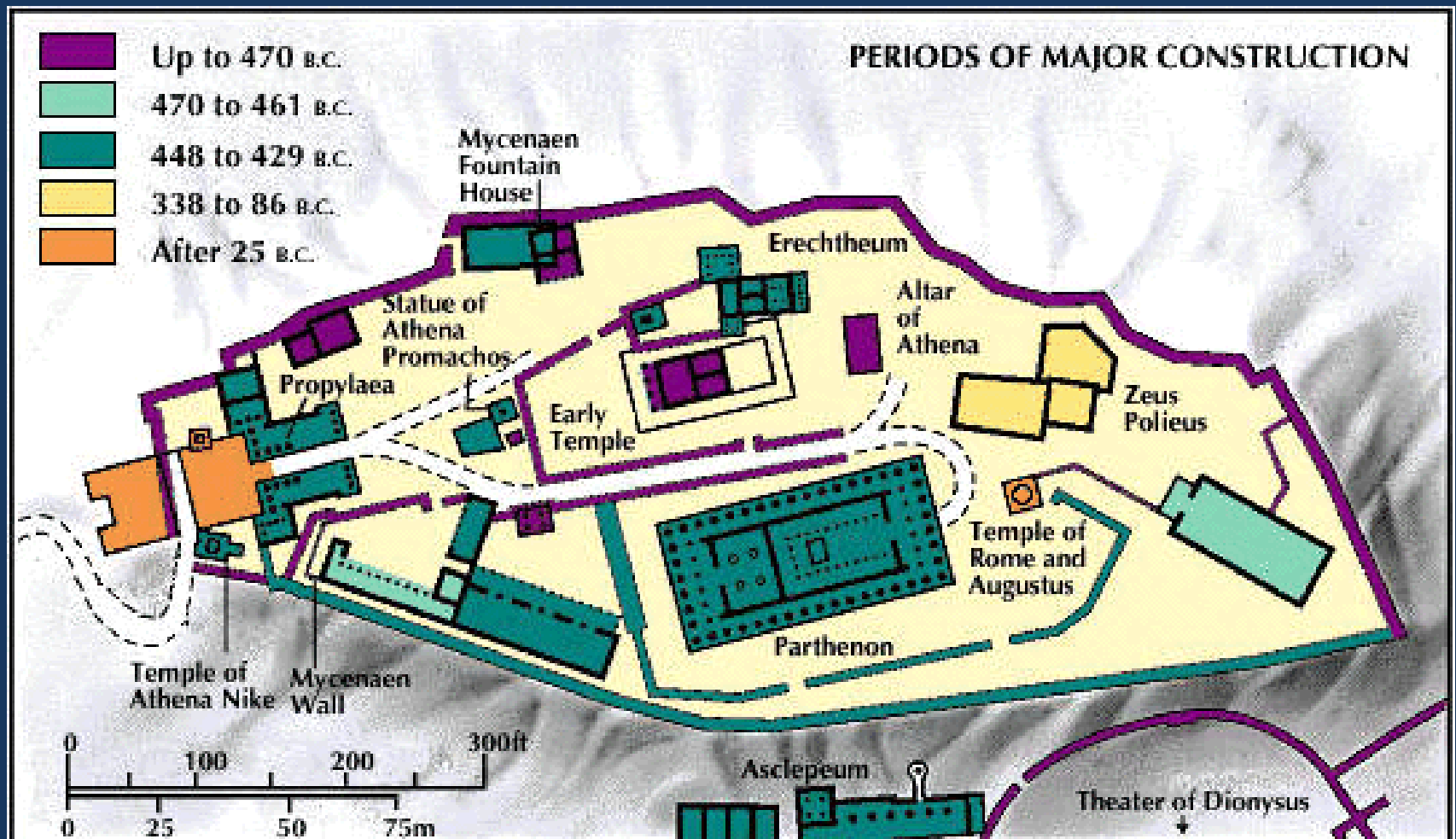

Από τον 6ο αι. π.Χ. άρχισαν να χτίζονται πάνω σ' αυτόν τα ιερά των Αθηναίων, όπως το **Εκατόμπεδον**, που καταστράφηκαν κατά τους Περσικούς πολέμους. Ο ναός της Αθηνάς ξαναχτίστηκε πολύ μεγαλύτερος.

Το **Εκατόμπεδον** μάλλον βρισκόταν εκεί όπου χτίστηκε αργότερα ο **Παρθενώνας** και πρέπει να ήταν δωρικός περίπτερος ναός.

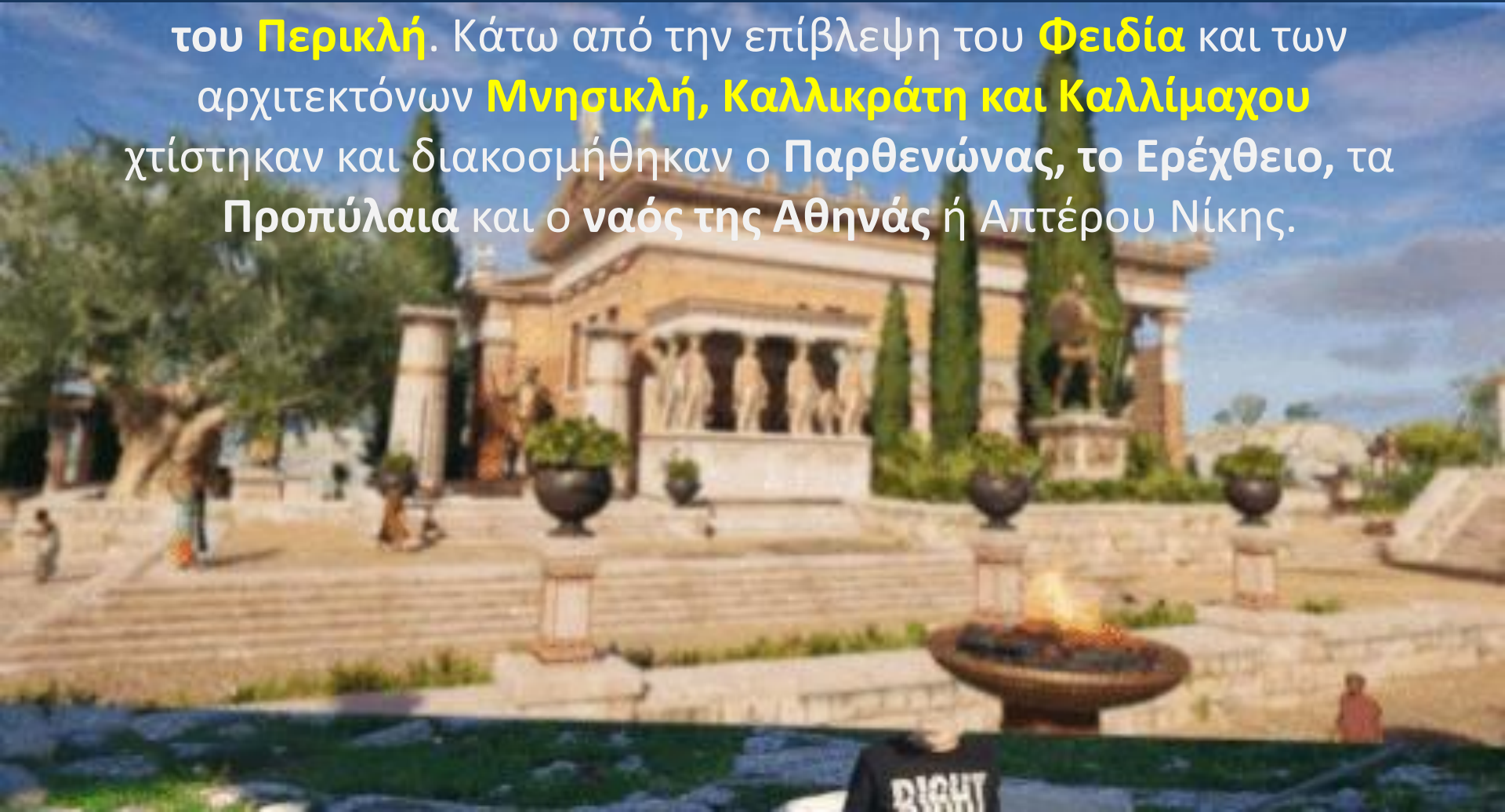
Έχουν βρεθεί επιγραφές αλλά και θραύσματα γλυπτών που δείχνουν ότι την αρχαϊκή περίοδο υπήρχαν στην Ακρόπολη και **μικρότερα κτίσματα, τα «οικήματα»**, όπου φυλάσσονταν χρήματα και πολύτιμα αντικείμενα. Έχει προσδιοριστεί από την αρχαιολογική έρευνα η ύπαρξη πέντε τέτοιων οικημάτων.

Επί **της εποχής του Πεισιστράτου** στην Ακρόπολη υπήρχαν πολλά αγάλματα, χάλκινα ή μαρμάρινα, αγγεία κλπ που τα αφιέρωναν οι πολίτες στην Αθηνά.

Η ανοικοδόμηση των τειχών και των ιερών άρχισε αμέσως μετά την ήττα των Περσών, το 465 π.Χ., την εποχή δηλαδή

του **Περικλή**. Κάτω από την επίβλεψη του **Φειδία** και των αρχιτεκτόνων **Μνησικλή, Καλλικράτη και Καλλίμαχου** χτίστηκαν και διακοσμήθηκαν ο Παρθενώνας, το Ερέχθειο, τα Προπύλαια και ο ναός της Αθηνάς ή Απτέρου Νίκης.

Κατά τη Ρωμαϊκή περίοδο προστέθηκαν μερικά ασήμαντα κτίσματα. Κατά τη Βυζαντινή εποχή ο Παρθενώνας μετατράπηκε σε **χριστιανική εκκλησία**.

Κατά τη **φραγκοκρατία** έγινε καθολικός ναός, ενώ κατά
την **τουρκοκρατία** τζαμί.

Κατά την τουρκοκρατία η Ακρόπολη έπαθε τις περισσότερες
ζημίες.

Οι Τούρκοι είχαν αποθηκεύσει πυρίτιδα πάνω σ' αυτήν και έγιναν αίτιοι να καταστραφούν τα μνημεία της. Το 1645 ένας κεραυνός που έπεσε πάνω στην πυρίτιδα ανατίναξε τα Προπύλαια. Το 1687, όταν την Ακρόπολη πολιορκούσε ο **Ενετός Μοροζίνι**, μία από τις βόμβες έπεσε πάνω στην πυρίτιδα που ήταν αποθηκευμένη στον Παρθενώνα και κατέστρεψε τον ναό.

1687 A.D. THE VENETIANS BOMB THE TURKS

Εκτεταμένες καταστροφές προκάλεσε ο **Σκωτσέζος λόρδος Έλγιν** λίγο πριν από την Επανάσταση του 1821. Έβαλε να ξηλώσουν τη ζωφόρο του Παρθενώνα, μετόπες, αετώματα, μία Καρυάτιδα και έναν κίονα του Ερεχθείου, τα οποία μετέφερε στην Αγγλία. Για όλα αυτά πλήρωσε 35000 λίρες στους Τούρκους και στους Αθηναίους δώρισε ένα ρολόι, που στήθηκε στην αρχαία αγορά.

Κατά την **Επανάσταση του 1821** η Ακρόπολη πολιορκήθηκε διαδοχικά από Έλληνες και Τούρκους και υπέστη νέες καταστροφές. Το 1834 άρχισαν οι αρχαιολογικές εργασίες για την αποκατάσταση των μνημείων της.

ΠΡΟΠΥΛΑΙΑ

Η μνημειώδης αυτή είσοδος της Ακρόπολης άρχισε να χτίζεται το 436 π.Χ. μετά την ολοκλήρωση του Παρθενώνα, πάνω σε σχέδια του αρχιτέκτονα Μνησικλή. Το οικοδόμημα αυτό διαιρείται σε τρία μέρη. Στο κέντρο βρίσκεται ένα ναόσχημο μακρύ κτίσμα με ψηλό αέτωμα και όψη δωρικού ναού. Δεξιά και αριστερά από αυτό είναι χτισμένες από μία πτέρυγα που μοιάζουν με δωρικούς ναούς χωρίς αέτωμα, αλλά έχουν στέγη αετοειδή.

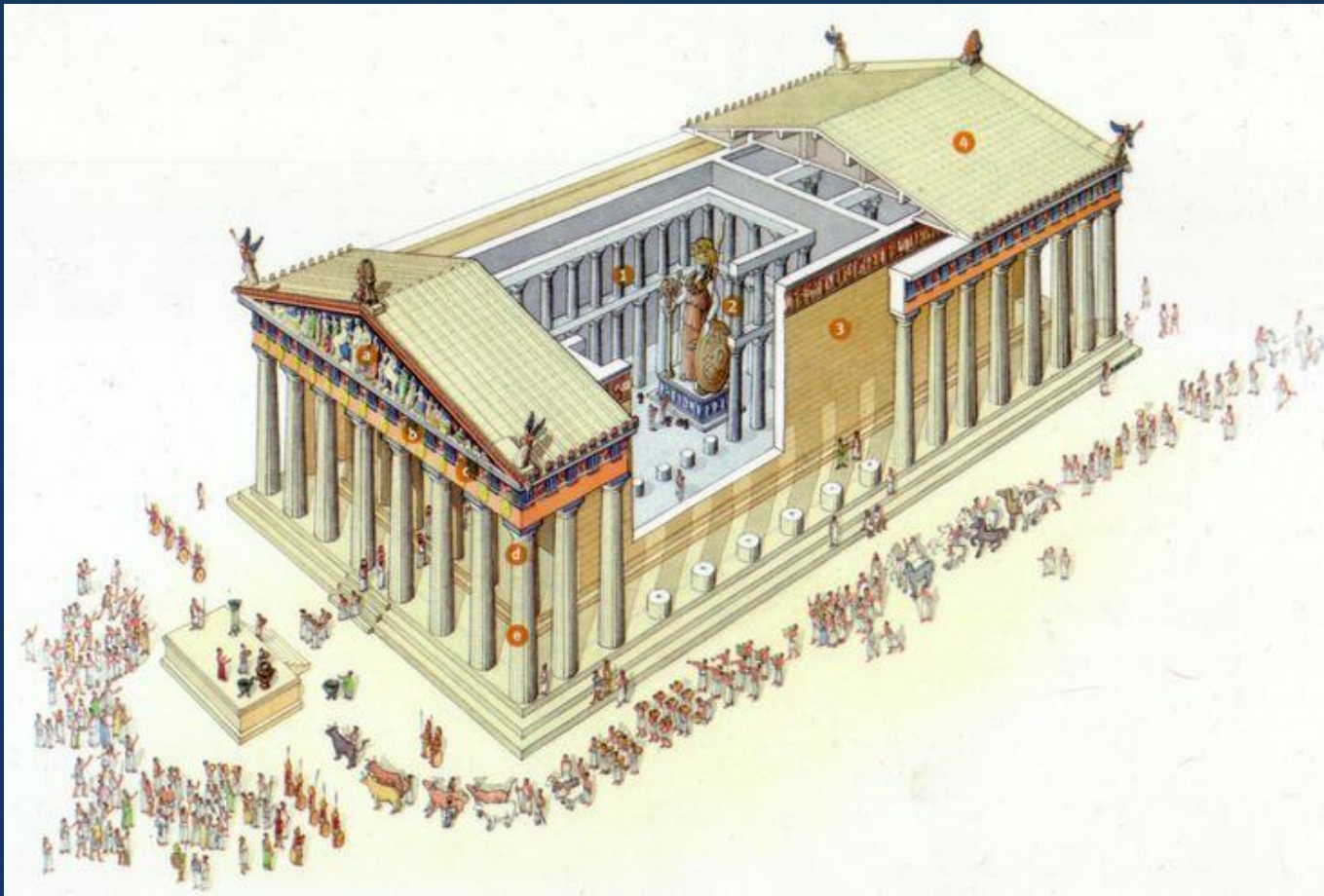
ο κεντρικό οικοδόμημα είναι κάτι το μοναδικό στην αρχαία ελληνική αρχιτεκτονική.

Έξι κίονες δωρικού ρυθμού κοσμούν την πρόσοψη Οι κίονες λεπταίνουν όσο προχωρούν από τη βάση προς την κορυφή. Πάνω σ' αυτούς στηριζόταν **ένα αέτωμα χωρίς διακόσμηση. Τα Προπύλαια δεν ολοκληρώθηκαν ποτέ.** Το 431 π.Χ. άρχισε ο Πελοποννησιακός πόλεμος και οι εργασίες σταμάτησαν. Το 429 π.Χ. πέθανε ο Περικλής και οι διάδοχοί του δεν έδειξαν ενδιαφέρον για τη συνέχιση του έργου.

ΠΡΟΠΥΛΑΙΑ

Ο **Παρθενώνας** είναι το μεγαλύτερο και πιο επίσημο οικοδόμημα της Ακρόπολης και συγκεντρώνει τον θαυμασμό όλου του κόσμου αιώνες τώρα. Οι εργασίες για την ανέγερση του ολομάρμαρου αυτού ναού της Αθηνάς άρχισαν το 447 π.Χ. υπό τη διεύθυνση των αρχιτεκτόνων **Ικτίνου και Καλλικράτη**. Ο ναός ολοκληρώθηκε το 438 π.Χ. και κατά τα Παναθήναια του επόμενου χρόνου αφιερώθηκε στην πολιούχο θεά. Παρ' όλα αυτά οι εργασίες συνεχίστηκαν μέχρι το 432 π.Χ..

Είναι ναός **δωρικού ρυθμού περίπτερος** με οκτώ κίονες στις στενές και δεκαεπτά στις μακριές πλευρές. Οι κίονες έχουν ύψος 10,5 μ. και πάνω τους στηρίζεται ο θριγκός (επιστύλια), οι μετόπες, τα τρίγλυφα, τα γείσα και τα αετώματα. Ο σηκός ήταν χτισμένος ολόκληρος με μαρμάρινες πέτρες σε οριζόντιες σειρές και σε καθεμία στενή πλευρά είχε από έξι δωρικούς κίονες, οι οποίοι τον χώριζαν σε δύο μέρη: τον κυρίως ναό και τον οπισθόδομο. Η ζωφόρος στους τοίχους του σηκού είχε παραστάσεις της πομπής των Παναθηναίων

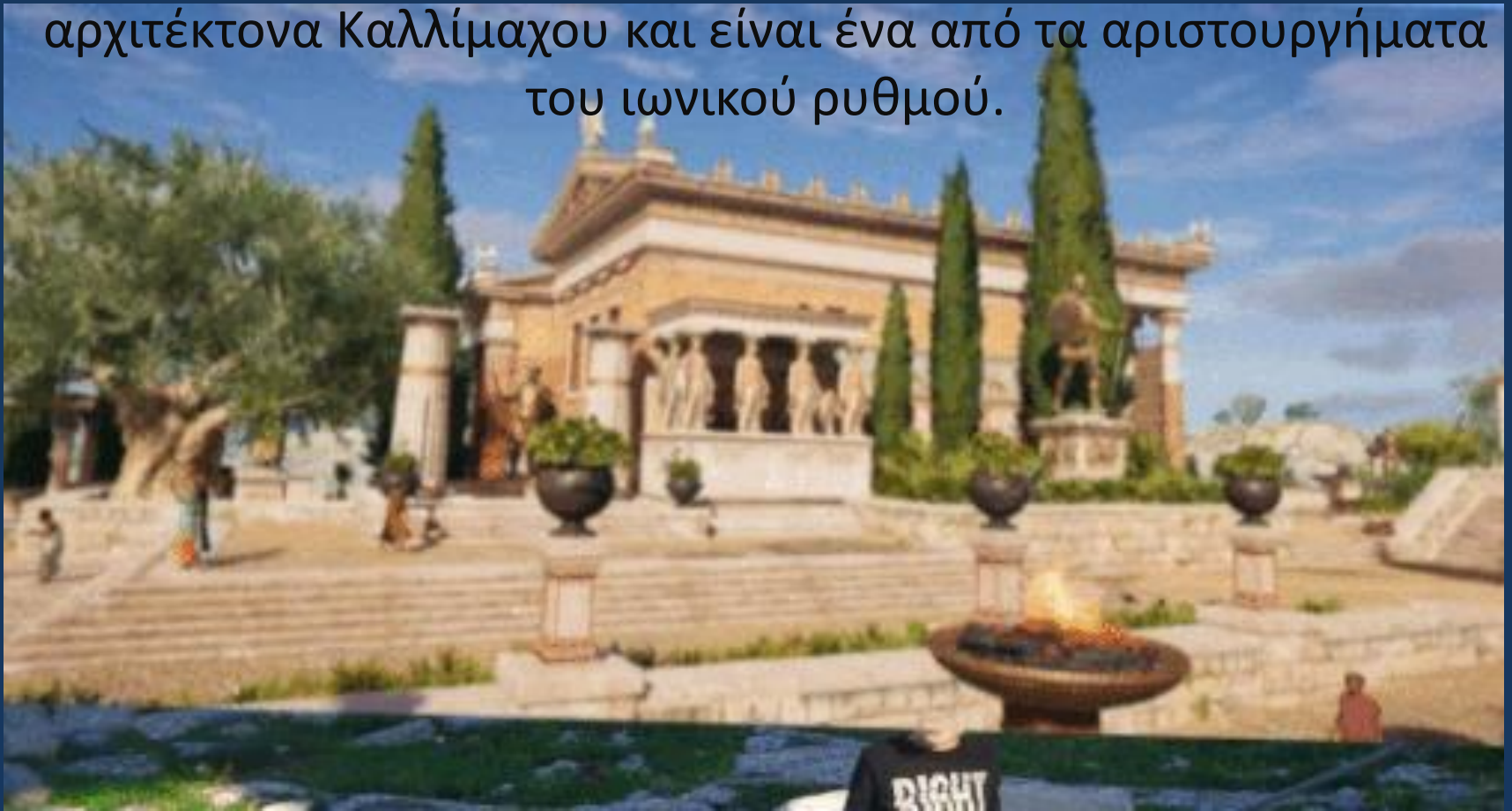
Ο κυρίως ναός στο εσωτερικό του χωριζόταν σε τρία μέρη· αυτό γινόταν με δύο κάθετες δωρικές κιονοστοιχίες. Το μεσαίο από τα τρία μέρη ήταν το πλατύτερο και σ' αυτό ήταν στημένο πάνω σε βάθρο το περίφημο **χρυσελεφάντινο άγαλμα της Παρθένου Αθηνάς**, το οποίο ο Φειδίας είχε ολοκληρώσει και τοποθετήσει το 438 π.Χ. στη θέση του. Οι 92 μετόπες εσωτερικά ήταν ανάγλυφες και παρίσταναν διάφορα μυθολογικά θέματα: **Γιγαντομαχία, Αμαζονομαχία, Κενταυρομαχία** και επεισόδια από την άλωση της Τροίας.

Από αιώνες οι Έλληνες αρχιτέκτονες ποτέ δε σταμάτησαν να δουλεύουν για να ανυψωθεί ένας ναός από απλό λειτουργικό οικοδόμημα σε ένα **αισθητικό δημιούργημα**. Ο Παρθενώνας βρίσκεται στην κορυφή όλων των αρχαίων οικοδομημάτων ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο.

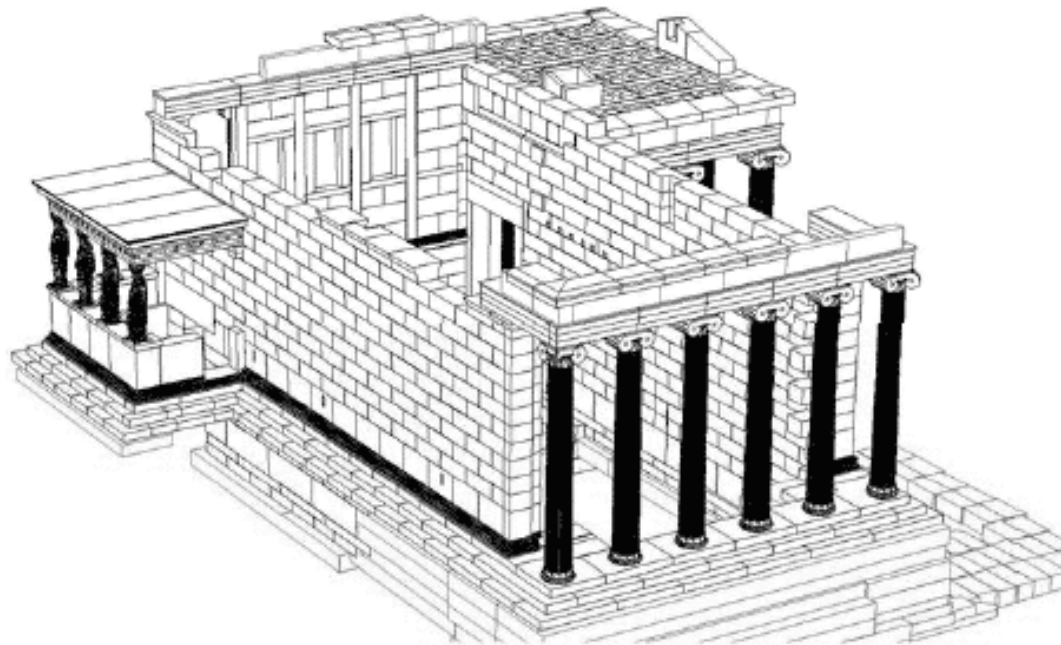
ΕΡΕΧΘΕΙΟΝ

Στο σημείο αυτό κατά τη μυθολογία είχε την κατοικία του ο βασιλιάς Ερεχθέας, που αργότερα ταυτίστηκε με τον Ποσειδώνα. Γι' αυτό και ο ναός πήρε το όνομά του από το μυθολογικό αυτό βασιλιά της Αθήνας. Ο ναός χτίστηκε μεταξύ 425 και 406 π.Χ. με σχέδια του αρχιτέκτονα Καλλίμαχου και είναι ένα από τα αριστουργήματα του ιωνικού ρυθμού.

Εσωτερικά ο ναός ήταν χωρισμένος σε δύο μέρη. Το ανατολικό μέρος προς την πρόσοψη ήταν της Αθηνάς, το άλλο του Ποσειδώνα. Στο ιερό της Αθηνάς βρισκόταν το ξόανό της, ένα άγαλμά της δηλαδή κατασκευασμένο από ξύλο ελιάς, για το οποίο πίστευαν ότι είχε πέσει από τον ουρανό.

Figure 578. The Erechtheion in 1749, from the southeast.

Από τα πολλά άλλα μνημεία που υπήρχαν πάνω στον ιερό βράχο της Ακρόπολης αναφέρονται συνοπτικά τα γνωστότερα και σημαντικότερα:

Το **Βραυρώνιον**, το οποίο ήταν ένα από τα πιο παλιά ιερά της Ακρόπολης. Χτίστηκε ίσως το 459 π.Χ.. Λείψανά του σώζονται στη ΝΑ γωνία των Προπυλαίων. Ήταν αφιερωμένο στη Βραυρωνία Αρτέμιδα.

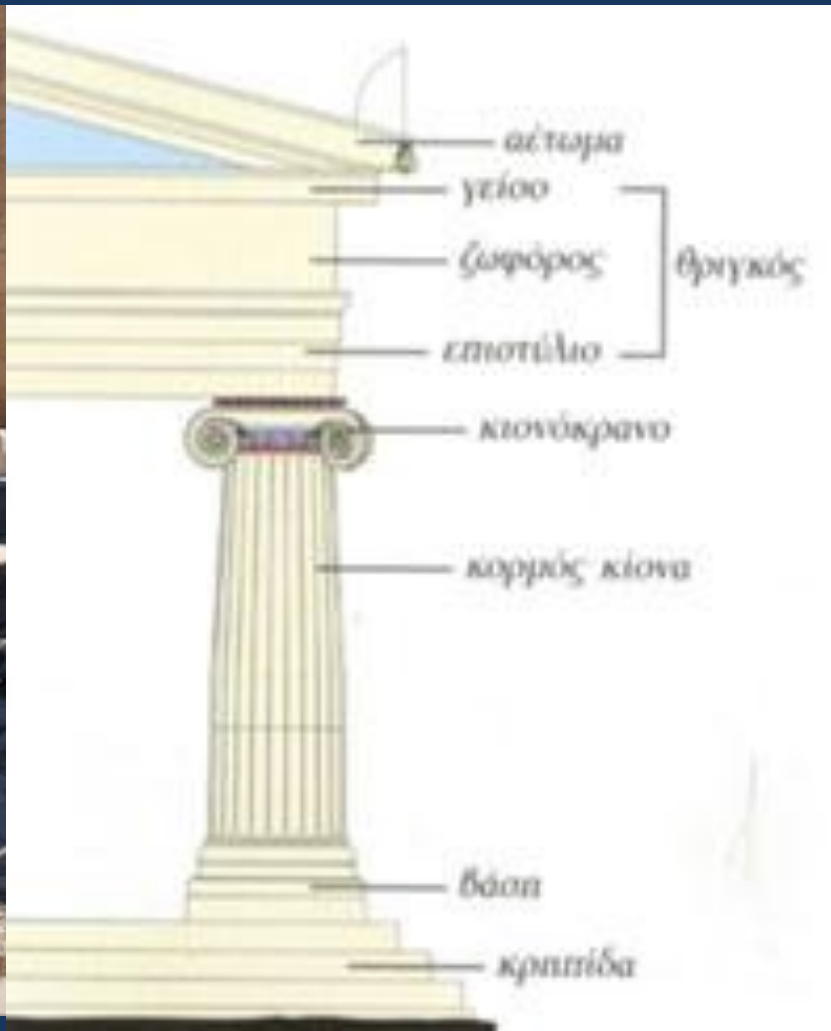
Το **άγαλμα της Αθηνάς Προμάχου**, έργο του Φειδία (450 π.Χ.) από τη δεκάτη των λαφύρων που πήραν οι Αθηναίοι μετά τη μάχη του Μαραθώνα. Στη θέση του κολοσσιαίου αυτού χάλκινου αγάλματος σώζονται ακόμα ίχνη του βάθρου του.

Το **Αρρηφόριον**, κατοικία των Αρρηφόρων, δύο μικρών κοριτσιών που ήταν υπεύθυνα για τη μεταφορά των Ιερών Σκευών κατά τα *Αρρηφόρια* καθώς και για την ύφανση του Πέπλου της Αθηνάς, που παραδιδόταν κατά τα Παναθήναια.

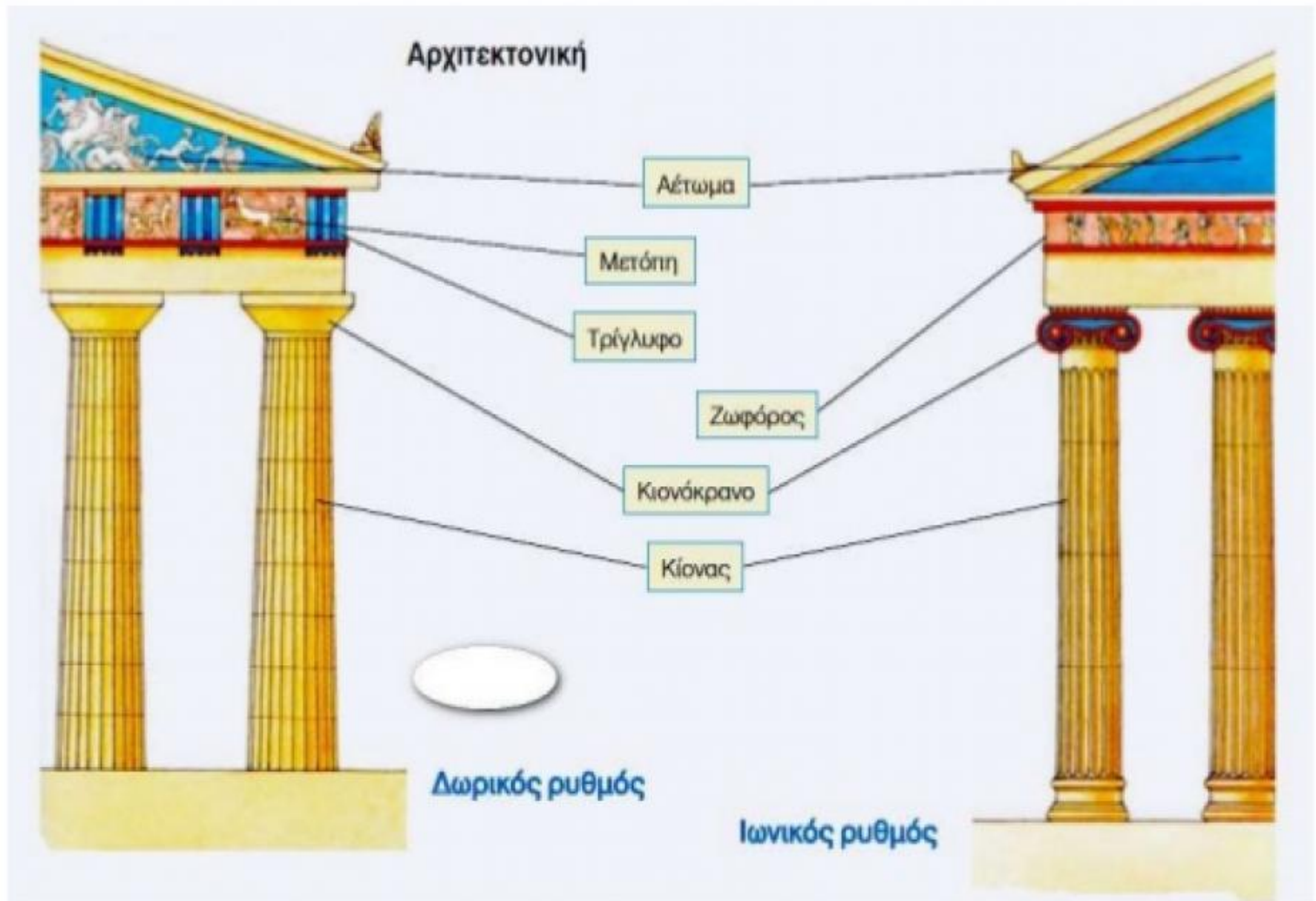
Το **Κόλπο του Αγρίππα**.

Ανάμεσα σ' όλα αυτά ένα ρωμαϊκό κτίσμα: ο **Ναός της Ρώμης και του Αυγούστου** στην ανατολική πλευρά του Παρθενώνα. Χτίστηκε μεταξύ 17 - 10 π.Χ. προς τιμήν της θεάς Ρώμης και του αυτοκράτορα Αυγούστου, τον οποίο οι Ρωμαίοι λάτρευαν ως θεό.

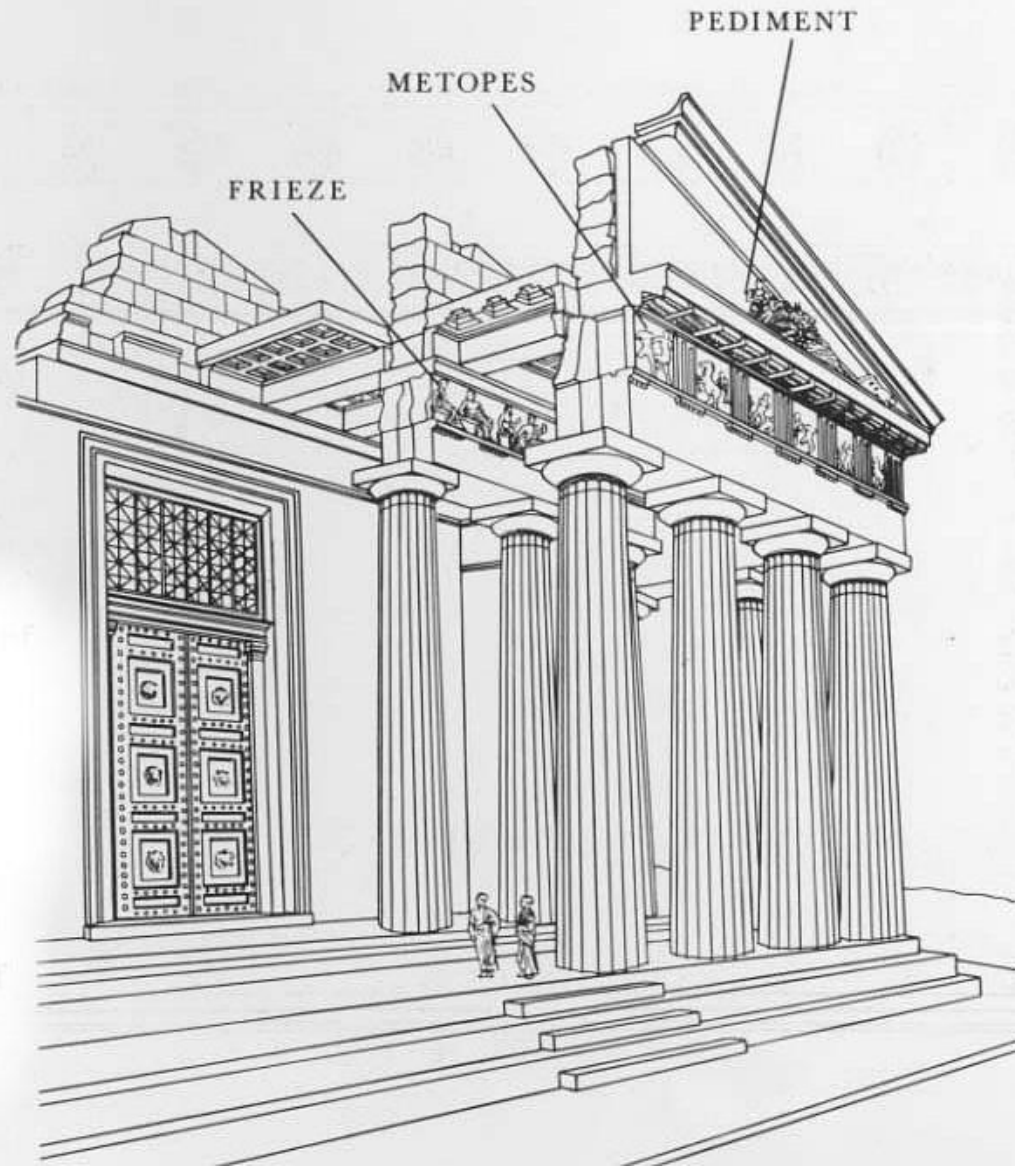
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΙ:

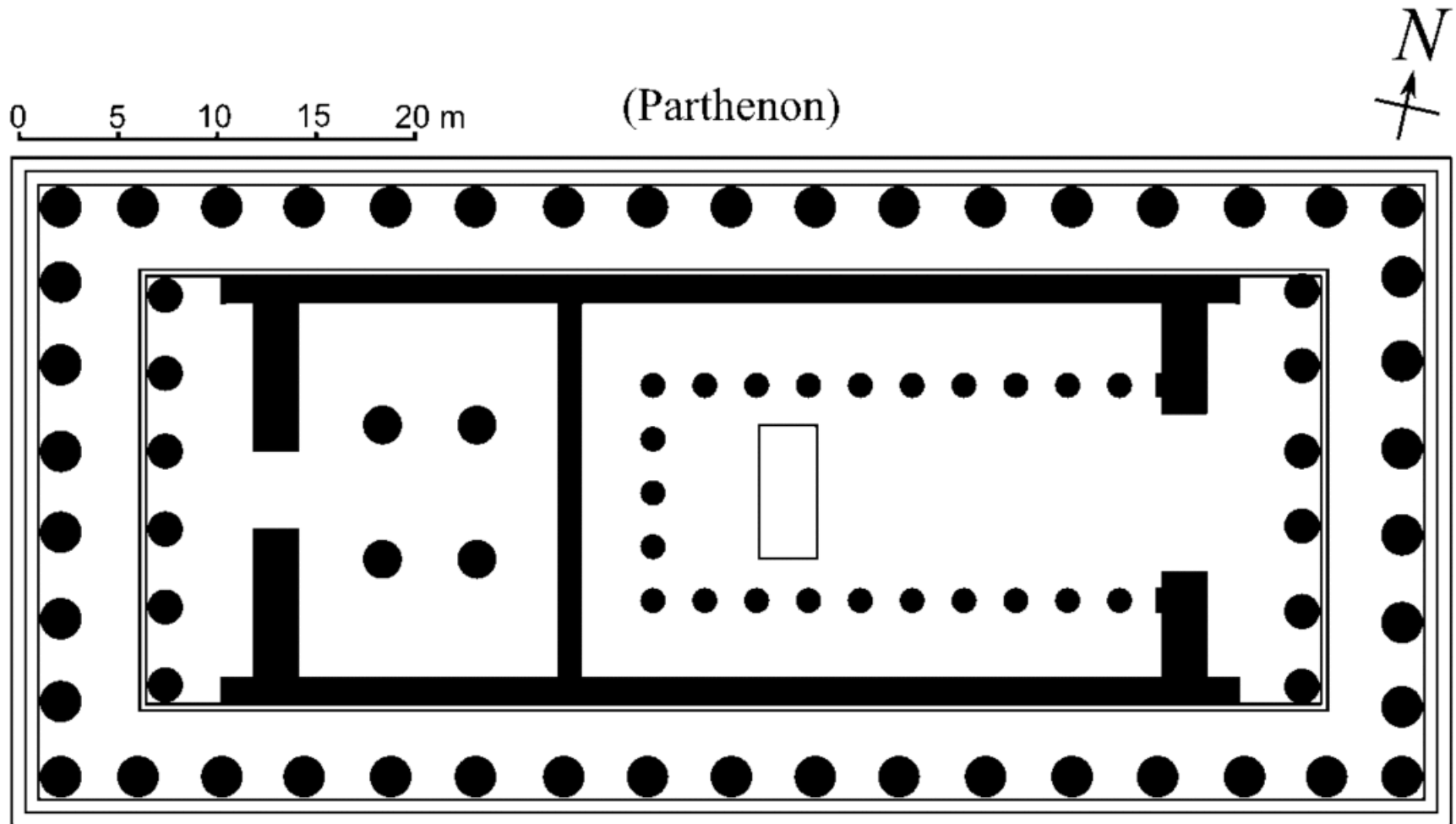
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΙ:

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΙ:

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΡΥΘΜΟΙ:

Κάθε τέσσερα χρόνια, οι Αθηναίοι διεξήγαγαν τη **γιορτή των Παναθηναίων**, που ανταγωνίζονταν τους Ολυμπιακούς Αγώνες σε διασημότητα. Κατά τη διάρκεια της γιορτής, μια πομπή (που πιστεύεται πως αναπαρίσταται στη ζωφόρο του Παρθενώνα) περιπλανούνταν στη πόλη μέσω της οδού **Παναθηναίων και αποκορυφωνόταν στην Ακρόπολη**. Εκεί, μια νέα ρόμπα υφασμένη από μαλλί (πέπλος) τοποθετούνταν είτε στο άγαλμα της **Αθηνάς Πολιάδας** στο Ερέχθαιο (στα τακτικά Παναθήναια) είτε στο άγαλμα της Αθηνάς Παρθένου (κατά τη διάρκεια των Μεγάλων Παναθηναίων, που διεξάγονταν κάθε τέσσερα χρόνια).

Κατά την ύστερη παράδοση του Δυτικού Πολιτισμού και τη κλασική αναγέννηση της Ακρόπολης, τουλάχιστον από τα μέσα του 18ου αιώνα και έπειτα, έχει συχνά επικληθεί ως **το βασικό σύμβολο της ελληνικής κληρονομιάς και της δόξας από την Κλασική Ελλάδα**.

ΤΕΛΟΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

ΚΑΛΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ...